

Ο Έφεδρος του 306 Τ.Π. Σωτήρης Σάββα Χατζηχρίστου από τη Χαρδακιώτισσα

Στις 20 Ιουλίου 1974 ο Σωτήρης πο-
λύ πρωί πήγε στη δουλειά του, στο
Ήατομείο Κυθρέας. Μόλις είδε τα
αεροπλάνα να ρίχνουν αλεξιπτωτι-
στές στην περιοχή της Μιάς Μηλιάς
έτρεξε στο σπίτι του να αγκαλιάσει
και να αποχαιρετήσει τα αγαπημένα
του πρόσωπα και να πάει για κατά-
ταξη. Αυτή η αγκαλιά ήταν η τελευ-
ταία. Μάτια τον περίμεναν να γυρί-
σει. Γύρισε για να αναπαυθεί, 36 χρό-
νια μετά, την εβδομάδα των Παθών
ως ήρωας και όταν πια είχε τέσσερα
εγγόνια, δύο από τα οποία έχουν το
όνομά του.

Ο Σωτήρης γεννήθηκε στις 5 Μαΐου
του 1941 στο χωριό Χάρτζια της ε-
παρχίας Κερύνειας. Είναι ο πρωτότο-
κος γιός του Σάββα και της Ανδρια-
νής. Σε ηλικία επτά χρονών περίπου
μετακομίζει με την οικογένειά του
στην Κυθρέα. Σε πολύ μικρή ηλικία
αναγκάζεται να δουλέψει και πιάνει δουλειά ως εργάτης στα καμίνια.

Τον Δεκέμβριο του 1963 παντρεύεται τη Σταυρούλλα Χρυσοστόμου και μαζί απο-
κτούν δύο κόρες, τη Μαρία και την Άννα. Η ιστορία του Σωτήρη είναι ηρωική,
συγκλονιστική, αληθιά και τραγική.

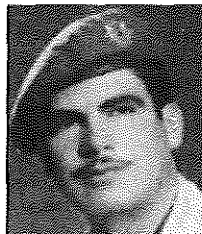
Ο Σωτήρης μαζί με τον κουνιάδο του Πρόδρομο (Μάκη) Χρυσοστόμου κατατάγη-
καν ως έφεδροι στο 306 Τ.Π. που είχε την έδρα του στο Νέο Χωριό Κυθρέας και
οδηγήθηκαν έξω από την Κερύνεια, στην πρώτη γραμμή του μετώπου, όπου στις
22 Ιουλίου οι δυνάμεις εισβολής επιχειρούσαν να προελάσουν.

Η μάχη ήταν σκληρή, αληθιά άνιση. Οι δυνάμεις των Τούρκων που είχαν ήδη απο-
βιβασθεί στην Ξηρά ήταν πολυάριθμες, υποστηριζόμενες από βαρύ οπλισμό και
άρματα μάχης. Τα στρατεύματα εισβολής με την κάλυψη της πολεμικής αεροπο-
ρίας πραγματοποίησαν μεγάλη και συντονισμένη επίθεση εναντίον των θέσεων
της Εθνικής Φρουράς και οι στρατιώτες μας αναγκάστηκαν να οπισθοχωρήσουν
σε στρατόπεδο κοντά στο Γ.Σ. Πράξανδρος.

†

Κηδεμία

Αύριο Τετάρτη 31 Μαρτίου 2010 στις 3.00μ.μ., κηδεύουμε από
τον ιερό ναό Απ. Ανδρέα στο Συνοικισμό Στρόβολος ΙΙΙ, στη Λευ-
κωσία τον πολυαγαπημένο μας υιό, σύζυγο, πατέρα και παππού

ΣΩΤΗΡΗ ΣΑΒΒΑ ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ
(έφεδρο στρατιώτη)

κάτοικο Χαρδακιώτισσας Κυθρέας, που δολοφονήθηκε σε ηλικία
32 ετών από τους Τούρκους εισβολείς τον Ιούλιο του 1974 και έκτο-
τε αγνοείται η τύχη του. Τα οστά του βρέθηκαν σε ομαδικό τάφο στο
Βοτανικό Κήπο Κερύνειας και η ταυτότητά του διακριβώθηκε με τη
μέθοδο DNA. Καλούμε όσους τιμούν τη μνήμη του όπως παραστούν
στη γενκώσιμο ακολουθία. Επικήδειο λόγω θα εκφωνήσει ο κ. Βάσος
Γεωργίου, διευθυντής Γραφείου του Προέδρου της Κυπριακής Δη-
μοκρατίας. Η οικογένεια θα δέχεται συλλυπητήρια στην εκκλησία
από τις 2.30 μ.μ.

Οι τεθλιμμένοι: Μητέρα: Ανδριανή
Σύζυγος: Σταυρούλλα Σάββα Χατζηχρίστου
Παιδιά: Μαρία-Δώρα Χριστοφόρου
Άννα-Κώστας Κυριάκου
Εγγόνια: Σωτήρης, Ραφαήλ, Σωτήρης, Σταύρη
και λοιποί συγγενείς

Εισφορές θα γίνονται για την εκκλησία.

Την ίδια μέρα, ενώ βρίσκονταν συγκεντρωμένοι μέσα στο στάδιο, δέχθηκαν επίθεση από τουρκικά άρματα μάχης. Η οπισθοχώρηση ήταν άτακτη και ο Σωτήρης μαζί με οκτώ ακόμη στρατιώτες κατέληξαν σε κατοικία Άγγλων που διέμεναν στην Κερύνεια. Μαζί του πάντα και ο αδελφός της συζύγου του Πρόδρομος Χρυσσοστόμου. Ήμερώματα της 23^{ης} Ιουλίου, η οικογένειά του μαθαίνει ύστερα από τηλεφώνημα συστρατιώτη του στη σύζυγό του στο Στρόβολο πως βρίσκεται μαζί με τον Μάκη και άλλους επτά σε σπήλι Άγγλων στην Κερύνεια. Έκτοτε αγνοείται η τύχη και των εννέα.

Όλα αυτά τα χρόνια η Σταυρούλλα, η Μαρία, η Άννα και οι υπόλοιποι συγγενείς και, βέβαια, οι γονείς του Σωτήρη (σήμερα ζει μόνο η μητέρα του Ανδριανή διότι ο πατέρας του Σάββας απεβίωσε πριν από 22 χρόνια) περίμεναν τον αγαπημένο τους να επιστρέψει. Άδικα όμως τον περίμεναν, αφού ο Σωτήρης είχε ήδη περάσει στο πάνθεον των ηρώων του λαού μας εδώ και 36 χρόνια.

Ο ομαδικός τάφος στην περιοχή Βοτανικοί Κήποι της Κερύνειας έκρυβε, ανάμεσα στα οστά 39 άλλων, θαμμένα και τα οστά του Σωτήρη και του Πρόδρομου. Στις 10 Μαρτίου ανακοινώθηκε η ταυτοποίηση των οστών του Μάκη και στις 15 Μαρτίου η ταυτοποίηση των οστών του Σωτήρη.

Στην κηδεία του Σωτήρη που έγινε την Τετάρτη, 31 Μαρτίου 2010 στον ιερό ναό Απ. Ανδρέα στο συνοικισμό Στρόβολος III, επικήδειο λόγο εκφώνησε ο κ. Βάσος Γεωργίου, διευθυντής Γραφείου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και ο δήμαρχος Κυθρέας κ. Μιχαήλης Σάββα.

Τον ήρωα αποχαιρέτησε από μέρους της οικογένειάς του η κόρη του Μαρία Χριστοφόρου:

«Αγαπημένε μας πατέρα, παπά μου,

Πόσο μου λείπει αυτή η λέξη. Πριν 15 μέρες μάθαμε την αλήθεια. Μια αλήθεια πικρή που ακόμα δεν θέλουμε να πιστέψουμε. Μεγαλώσαμε με μια ελπίδα πως κάποτε θα γυρνούσες. Περιμέναμε να έρχονται τα λεωφορεία με τους αιχμαλώτους και εσύ να μην ήσουν μέσα. Περιμέναμε ένα σου νέο και αυτό να μην έφθανε ποτέ.

Παπά μου, Ξέρεις πόσες φορές έπιασα τον εαυτό μου να λείει τούτη τη λέξη; Αλήθεια, παπά μου, μας έλειπες πάρα πολύ. Θυμάμαι, μικρή ακόμα, κάθε πρωτοχρονιά να είμαστε με την Άννη να περιμένουμε να αλληλάξει ο χρόνος με μόνη μας ευχή, να είναι ο τελευταίος που ήσουν μακριά μας. Μεγάλωσα, παντρεύτηκα, έκαμα παιδιά και εσύ ακόμα να έρθεις. Η ευχή ακόμα η ίδια: να είναι ο τελευταίος χρόνος που αλληλάζει χωρίς να είσαι μαζί μας. Σε θέλαμε κοντά μας, σε χρειαζόμασταν. Αν ήταν ο παπάς, έλεγα, θα μου έκανε έτοι.

Η μητέρα μας, πατέρα, σαν πραγματική ηρωίδα, χωρίς υπερβολή στάθηκε δίπλα μας όλα αυτά τα χρόνια και μας πρόσφερε ακούραστα όλα όσα είχαν τα άλλα παιδιά της ηλικίας μας. Προσπάθησε να μας προσφέρει, και τα κατάφερε σε μεγάλο βαθμό, αυτά που θα μας πρόσφερες και εσύ αν ήσουν κοντά μας. Στάθηκε δυνατή και μας μεγάλωσε με αξιοπρέπεια, χωρίς να ζητήσει ποτέ χάρες και διευκολύνσεις. Μας δίδαξε τι θα πει περηφάνεια, αξιοπρέπεια, ανθρωπιά, καθυσούνη, αρχές τις οποίες και μεις με τη σειρά μας μεγα-

ήνουμε τα παιδιά μας, που βρίσκονται σήμερα εδώ για να σε αποχαιρετήσουν: Ο Σωτήρης ο δικός μου, ο Σωτήρης της Άννης σου, ο Ραφαήλ και η Σταύρη. Τα εγγόνια σου μεγάλωσαν μαζί σου μέσα από τις διηγήσεις μας και έχουν απέραντη αγάπη για σένα, ενώ με τον ηρωικό σου θάνατο τους κάνεις να είναι περήφανοι που είσαι παππούς τους.

Κοντά σου σήμερα είναι και οι αγαπημένοι μου θείοι Στέλιος και Γιώργος, που βρίσκονται όλη αυτά τα χρόνια δίπλα μας. Πρόσφεραν ακούραστα τόσο στη μητέρα μας όσο και σε μας την αγάπη και τη φροντίδα τους και σίγουρα το ευχαριστώ είναι λίγο γι' αυτά που μας πρόσφεραν.

Πατέρα μας, μπορεί να μην στερηθήκαμε κανένα υλικό αγαθό, μπορεί να μην νιώσαμε ποτέ φτώχεια, αληθιά το κενό της απουσίας σου το νιώσαμε κάθε μέρα. Το νιώσαμε έντονα όταν γίναμε νύμφες, στην εκκλησία που δεν μας συνόδευσες, στη γέννηση των παιδιών μας που δεν ήσουν εκεί, στο χάδι που έλειψε από τον παππού, στη βάπτιση και στο κήμα τους στην εκκλησία, στο τραπέζι την μέρα των Χριστουγέννων, στο φιλή την ώρα της Ανάστασης. Και τα χρόνια περνούσαν και η ανάσταση δεν ήρθε ποτέ στο σπίτι μας. Ακόμη και φέτος η τραγική σύμπτωση, παπά μου, βρέθηκες λίγες μέρες πριν το Πάσχα. Ούτε και φέτος θα υπήρχε για μας Ανάσταση. Εμείς ονειρευόμασταν να σε αγαλιάζαμε ξανά, να ακούσαμε τη φωνή σου, να μας έδινες το φιλή σου, να καθόσουμ δίπλα στο τραπέζι και να μοιραζόμασταν όλη αυτά που δεν μπορέσαμε τόσα χρόνια να σου πούμε. Έστω και τώρα, μηροστά σε ένα φέρετρο που δεν χωράει τη λεβεντιά σου, την ομορφιά, τα νιάτα, τις αρετές και τη γενναιότητά σου, θέλουμε να σου πούμε πόσο σε αγαπάμε. Θέλουμε να σου πούμε πως δεν θα σε ξεχάσουμε, πως δεν έσβησε ο χρόνος τη μνήμη σου, πως η ηησμονιά δε μας άγγιξε, πως η απουσία σου δεν μας κυρίευσε. Θέλουμε ακόμη να σου πούμε πως έχουμε δίπλα μας εμείς τα παιδιά σου συζύγους που μας στάθηκαν στα δύσκολα και μας αγάπησαν όπως εσύ θα ήθελες.

Έχουμε δίπλα μας τη μάνα μας, την αγαπημένη σου Σταυρούλα και σου δίνουμε την υπόσχεση πως θα τη φροντίζουμε όπως μας φρόντιζε τόσα χρόνια και όπως της αξίζει.

Έχουμε ακόμη και τα παιδιά μας εδώ, που σε αγαπούν και θα μεγαλώσουν και αυτά με τη σειρά τους τα παιδιά τους με την ίδια αγάπη που μεγάλωσαν και αυτά.

Κάποτε, πατέρα μου, μου είχες δώσει υπόσχεση ότι θα γύριζες πίσω τις δύσκολες εκείνες μέρες που έφυγες για τον πόλεμο. Εγώ σε πίστεψα και συνέχισα να πιστεύω για πολλή χρόνια. Είμαι σίγουρη πως προσπάθησες να κρατήσεις την υπόσχεσή σου. Είμαι σίγουρη πως η σκέψη σου τις τελευταίες σου στιγμές ήταν σε' μας. Είμαι σίγουρη πως ψιθύρισες τα ονόματά μας. Είμαι σίγουρη πως δεν φοβήθηκες τους ψυχρούς εκτελεστές σου γιατί ήσουν πάντα γενναίος αγωνιστής. Και συνεχίζω να πιστεύω πως ακόμη και αν δεν μπόρεσες να γυρίσεις πίσω, εκεί που βρίσκεσαι τώρα είσαι μαζί μας. Ήσουν πάντα αυτά τα χρόνια, τις στιγμές που ένωθα μόνη μου, τις αμέτρητες φορές που με αποκαλούσαν η κόρη του αγνοούμενου, τις ώρες που έβλεπα τον οίκο ή την αδιαφορία στο βλέμμα των γύρω μου. Κι αυτό με έκανε πάντα δυνατή.

Τώρα ξέρω πού θα σε βρίσκω, πού θα έρχομαι να τα ήέμε από κοντά, όσα δεν πρόλαβα, όσα δεν μπόρεσα, και είναι τόσα πολλή.

Έστω και μ' αυτόν τον τρόπο θα σ' έχω κοντά μου.

Στο καλό, παπά μου. Το ταξίδι σου κράτησε πολλή χρόνια. Τώρα θα αναπαυτείς κοντά μας. Καλή αντάμωση».